

PM - Kompletterande uppgifter om artförekomster vid
FILE HAJDAR
Gotlands kommun

Kaj Svahn - Ecogain 2022-08-31

PRODUCERAT AV ECOGAIN 31 augusti 2022

Om dokumentet

Under hösten 2021 genomfördes inventeringar och utredningar kring naturvärden och artförekomster inom och nära det ansökta verksamhetsområdet vid File hajdar. Eftersom dessa genomfördes utanför bland annat fåglarnas häckningstid fick det göras bedömningar kring vissa artförekomster utifrån vad tidigare inventeringar visat samt utifrån försiktighetsprincipen. Under våren och sommaren 2022 har nya inventeringar genomförts inom ett större område på File hajdar, figur 1. Flera fältbesök har gjorts och utifrån vad som observerats är det nu möjligt att uppdatera vissa bedömningar och precisera vissa antalsuppgifter från 2021. Dessutom har det ansökta verksamhetsområdet minskats ner något jämfört med tidigare inlämnad ansökan, vilket har gjort att vissa naturmiljöer (knappt 2 ha av naturvärdesklass 1) och artförekomster nu undviks. I detta dokument redogörs för vilka artförekomster som konstaterats finnas eller saknas inom det ansökta verksamhetsområdet, jämfört med de bedömningar som gjordes 2021. Redovisningen av artförekomster ersätter den redovisning som gjorts i avsnitt 10.5 i MKB samt i artskyddsutredningen (bilaga B13 till MKB). För resonemang kring påverkan, möjliga åtgärder samt bedömningar kring effekter hänvisas dock till dessa dokument.

Metodik

För fåglar har fältbesök genomförts tidiga morgnar i fyra omgångar mellan april och juni samt nattetid en omgång i juni. Kärleväxter, mossor, lavar, insekter och övriga kryp har eftersökts genom systematisk genomletning av markområdena vid upprepade besök i maj–augusti med huvudinsatsen i juni–juli. Fjärilar och steklar har även inventerats med slaghåvning, ljusfällor och gulskålar. Svampar inventerades huvudsakligen i oktober 2021, men även vissa svampfynd har noterats under våren och sommaren. Rödlistade, fridlysta eller på annat sätt utpekade arter har räknats till antal och registrerats på karta med några få undantag. Inventeringarna har utförts av mycket erfarna fågel-, fjärils- och kärleväxtinventerare samt några av landets främsta experter inom artgrupperna lavar, svampar, skalbaggar, gaddsteklar och spindlar. Vissa särskilt svårbestämda exemplar av parasitsteklar och flugor har samlats in och skickats till landets främsta experter inom respektive artgrupp för säker artbestämning.

Artinventeringar 2022

 Inventeringsområde

 Ansökt verksamhetsområde

0 500 1 000 m

FIGUR 1 Karta som visar ansökt verksamhetsområde samt det område som inventerats 2022 och som nedan hänvisas till som "Referensområdet".

Fridlysta arter

Fåglar

I artskyddsutredningen 2021 bedömdes det möjligt att tre fågelarter kunde häcka på de avbanade ytorna kring tälten med 0–2 par vardera, nämligen sånglärka, större strandpipare och tofsvipa^{VU}. Inventeringarna 2022 visade att det numera saknas förutsättningar för dessa arter att häcka på de avbanade ytorna kring tälten och ingen av arterna häckar längre där. Däremot häckade 1 par av stenskvätta och 1 par av sädesärta på de avbanade ytorna under häckningssäsongen 2022. Nere i tälten, i sprickor och skrevor i den norra tälteväggen, häckade dessutom ca 20 par av kaja och ca 10 par av skogsduva, vilkas häckningsplatser kommer att tas i anspråk av den ansökta tälteverksamheten. På tältebotten bedömdes 1 par vardera av större och mindre strandpipare häcka. Dessa förväntas kunna fortsätta hitta häckningsplatser i tälten med ansökt verksamhet. Vad gäller fågelförekomster i övriga delar av verksamhetsområdet har årets inventeringar inte föranlett några förnyade bedömningar, utöver att minskningen av verksamhetsområdet ytterligare minskar risken för påverkan på några fågelhäckningar. Bedömningen kvarstår således att ingen fågelart riskerar påverkad bevarandestatus till följd av den ansökta verksamheten, varken ut ett nationellt, regionalt eller lokalt perspektiv.

Fjärilar

Områdets fridlysta fjärilsarter apollofjäril^{NT}, svartfläckig blåvinge^{NT} och väddnätfjäril^{VU} behandlas i separata utredningar och tas inte upp mer här.

Kärlväxter

För de flesta arterna inom det ansökta verksamhetsområdet visar inventeringsresultaten små skillnader mellan de olika åren. Arter som tidigare varit talrika är det alljämt och arter som tidigare varit fåtaliga är det alljämt. Vissa arter som tidigare endast påträffats med någon enstaka planta kunde inte återfinnas i år, medan andra arter som inte setts vid tidigare inventeringar sågs med någon enstaka planta detta år. Detta kan bero på rena tillfälligheter men beror sannolikt ofta på naturlig årsvariation vilken i regel är påtaglig hos bland annat orkidéer. En art kan förekomma mycket talrikt ett år för att sedan vara betydligt färre kommande år, och därefter återkomma i en stor topp några år senare.

Noterbart vad gäller kärlväxter är nya uppgifter och ny inventeringsmetodik för svärdkrissla^{NT}. Arten har räknats noggrant inom hela referensområdet, figur 1, vilket har gett en god samlad bild av populationen på östra delen av File hajdar. Detta år har svärdkrissla^{NT} genomgående inventerats genom räkning av antalet stjälgar och inte antalet plantor, då det ofta är mycket svårt att avgöra hur många plantor det är som ger upphov till stjälkarna. Svärdkrissla^{NT} kan bilda stora kloner (där en och samma planta ger upphov till flera hundra stjälgar) och på platser där flera kloner står nära varandra är det ofta inte möjligt att avgöra var en börjar och en annan slutar. Vid jämförelser är det således mycket viktigt att hålla reda på om man jämför antal plantor eller antal stjälgar, och i detta dokument används genomgående antal stjälgar. Ytterligare en omständighet som försvårar räkning av svärdkrissla^{NT} är att arten frekvent korsar sig med vanlig krissla och då ger upphov till en likaledes fridlyst hybrid. Krisslorna på Filehajdar är överlag påfallande smalbladiga jämfört med hur arten ter sig på andra lokaler och det är i vissa fall svårt att dra gränsen för vad som ska betraktas som en ren svärdkrissla^{NT}, en hybrid eller en ren krissla.

Sedan tidigare fanns en uppgift om en växtplats med 3 plantor av svärdkrissla^{NT} inom det tillkommande täktområdet. Årets räkning gav 450 stjälgar av svärdkrissla^{NT} inom det tillkommande täktområdet, alla på samma växtplats. Totalt inom referensområdet räknades 29 172 stjälgar av svärdkrissla^{NT}. Ca 1,5 % av det räknade beståndet (vilket inte motsvarar det totala beståndet på File hajdar) finns således inom det tillkommande täktområdet. I övriga delar av verksamhetsområdet räknades ytterligare 235 stjälgar av svärdkrissla^{NT} samt 350 stjälgar av hybriderna mellan svärdkrissla och krissla.

En uppdaterad version av tabellen från artskyddsutredningen presenteras nedan med aktuella antal av fridlysta växter, Tabell 1.

TABELL 1. I tabellen presenteras de fridlysta kärleväxter som förekommer inom verksamhetsområdet, det tillkommande täktområdet och/eller området för diffus påverkan. Utöver detta presenteras också arternas förekomst inom "referensområdet". Men detta avses den del av File hajdar där arterna har inventerats under 2022.

Art	Verksamhetsområde	Tillkommande täktområde	Område för diffus påverkan	Referensområde	Gotland
Nipsippa ^{NT}	-	-	52 plantor	3503 plantor.	Sällsynt utanför File hajdar
Svärdkrissla ^{NT}	685 stjälar	450 stjälar	117 stjälar	29172 stjälar	Mindre allmän, finns endast på norra Gotland
Svärdkrissla ^{NT} X krissla	350 stjälar	-	-	9401 stjälar	Mindre allmän, finns endast på norra Gotland
Honungsblomster ^{VU}	-	-	-	874 plantor	Mindre allmän, främst nära kusterna
Brudsporre (inklusive praktsporre)	6 plantor	-	1 planta	2684 plantor	Allmän
Skogsknipprot	-	-	-	149 plantor	Allmän
Purpurknipprot	17 plantor	-	26 plantor	8940 plantor	Tämligen allmän
Sankt Pers nycklar	Flera plantor	Enstaka plantor	Allmänt spridd	Talrik och välspridd, ej räknad.	Allmän
Johannesnycklar	-	-	-	24 plantor	Allmän
Tvåblad	-	-	-	1950 plantor	Allmän
Grönvit nattviol	1 planta	-	7 plantor	335 plantor	Tämligen allmän
Nattviol	-	-	1 planta	221 plantor	Allmän
Nästrot	1 planta	-	1 planta	171 plantor	Allmän
Blåsippa	Flera plantor	Enstaka plantor	Allmänt spridd	Talrik och välspridd, ej räknad.	Allmän

Svampar, lavar, mossor och övriga artgrupper

Inga nya fynd av fridlysta arter från andra artgrupper har gjorts inom det ansökta verksamhetsområdet. Strax utanför, i området för diffus påverkan, har dock hårig dolkstekel^{NT} påträffats. Arten är fridlyst enligt 6 § artskyddsförordningen.

Övriga naturvårdsintressanta arter

Nedanstående uppgifter ersätter tabell 10.10 i avsnitt 10.5 MKB. Med naturvårdsarter avses i det här sammanhanget rödlistade arter, signalarter och arter som är typiska för relevanta Natura 2000-naturtyper. Rödlistade arter markeras med rödlistebeteckningen upphöjt efter artnamnet, signalarter med ett S upphöjt efter artnamnet och typiska arter med ett T upphöjt efter artnamnet.

TABELL 2. Naturvårdsarter inom det tillkommande täktområdet. Vissa arter har stadiga förekomster medan andra endast observerats tillfälligt.

Naturvårdsarter inom det tillkommande täktområdet
Kärlväxter Rödlistade: Backtimjan ^{NT} , bergjohannesört ^{NT} , jordtistel ^{NT} , kalknarv ^{NT} , ljus solvända ^{NT} , slätterfibbla ^{NT} och småtörel ^{NT} . Övriga: Alvarglim ^T , bergskrabba ^T , brudbröd ^T , fältsippa ^T , harmynta ^T , knutnarv ^T , spåtistel ^T och vit fetknopp ^T .
Svampar Kragjordstjärna ^S
Insekter Rödlistade: Askbrunmal ^{NT} , blåfläckig lövmätare ^{NT} , blågrått jordfly ^{NT} , brokigt timjansmott ^{NT} , brunt timjansmott ^{VU} , Hymenalia rufipes ^{NT} , kalkhällsfly ^{NT} , klocknagbi ^{NT} , långsbandad strimmätare ^{NT} , mindre gulfläcksgråveckare ^{NT} , månskärerotvecklare ^{NT} , måsknotbagge ^{VU} , sexfläckig bastardsvärmare ^{NT} , solvändebladmal ^{NT} , spåtistelsfjädermott ^{VU} , större borstspinnare ^{NT} , svävflugdagsvärmare ^{NT} och väpplingblåvinge ^{NT} .
Spindeldjur Kantig krabbspindel ^{NT}

TABELL 3. Naturvårdsarter inom området för diffus påverkan, det vill säga 30 meter utanför det tillkommande täktområdet. Vissa arter har stadiga förekomster medan andra endast observerats tillfälligt.

Naturvårdsarter i området för diffus påverkan
Kärlväxter Rödlistade: Backtimjan ^{NT} , bergjohannesört ^{NT} , gråfingerört ^{VU} , jordtistel ^{NT} , kalknarv ^{NT} , kavelhirs ^{NT} , ljus solvända ^{NT} , mjukdån ^{NT} och småtörel ^{NT} . Övriga: Alvarglim ^T , alvargräslök ^T , bergskrabba ^T , brudbröd ^T , darrgräs ^T , fjällgröe ^T , fältsippa ^T , färgmåra ^T , harmynta ^T , murruta ^T , spåtistel ^T , vildlin ^T , vit fetknopp ^T , älväxing ^T och ängsvädd ^T .
Svampar Rödlistade: Bittermusseron ^{NT} , gulsträngad fagerspindling ^{VU} , korpnopping ^{NT} , svartgrön spindling ^{VU} , trollspindling ^{DD} och violettfläckig spindling ^{VU} . Övriga: Barrfagerspindling ^S , fransig jordstjärna ^S , kragjordstjärna ^S , kryddspindling ^S , rostfjällskivling ^S , rödbrun jordstjärna ^S och svavelriska ^S .
Lavar Kattfotslav ^S
Insekter Rödlistade: Alvarantennmal ^{NT} , blåfläckig lövmätare ^{NT} , bronspraktbagge ^{NT} , fläcksprötat timjanfjädermott ^{NT} , hedmätare ^{NT} , hårig dolkstekel ^{NT} , jungfrulinsfly ^{NT} , klockgnagbi ^{NT} , sexfläckig bastardsvärmare ^{NT} , silversmygare ^{NT} , svävflugedagsvärmare ^{NT} , vallrovfluga ^{VU} , vädlingblåvinge ^{NT} och ängsnätfjäril ^{NT} . Övriga: Blanksvart trämyra ^S och åttafläckig praktbagge ^S .
Spindeldjur Kantig krabbspindel ^{NT}

TABELL 4. Naturvårdsarter inom övriga delar av verksamhetsområdet. Vissa arter har stadiga förekomster medan andra endast observerats tillfälligt.

Naturvårdsarter i övriga delar av verksamhetsområdet
Kärlväxter Rödlistade: Backtimjan ^{NT} , bergjohannesört ^{NT} , jordtistel ^{NT} , kalknarv ^{NT} , ljus solvända ^{NT} , piggtistel ^{NT} , småtörel ^{NT} , svinrot ^{NT} och ängsstarr ^{NT} . Övriga: Alvarglim ^T , alvargräslök ^T , bergskrabba ^T , blodrot ^T , brudbröd ^T , darrgräs ^T , fältsippa ^T , färgmåra ^T , harmynta ^T , lundtrav ^T , murruta ^T , spåtistel ^T , vildlin ^T , vit fetknopp ^T , älväxing ^T och ängsvädd ^T .
Svampar Rödlistade: Gul rotskål ^{NT} och pluggtrattskivling ^{VU} . Övriga: Anisspindling ^S , fransig jordstjärna ^S och kragjordstjärna ^S .
Insekter Blågrått jordfly ^{NT} , brokigt timjansmott ^{NT} , fältväddsfjädermott ^{VU} , hedbistekel ^{NT} , hedmätare ^{NT} , klockgnagbi ^{NT} , krisslesköldbagg ^{NT} , mindre blåvinge ^{NT} , mindre gulfläcksgråvecklare ^{NT} , sexfläckig bastardsvärmare ^{NT} , silversmygare ^{NT} , smedbock ^{NT} , sotsandbi ^{VU} , stortapetserarbi ^{NT} , större bortsspinnare ^{NT} , Thomsonkägelbi ^{VU} och svävflugedagsvärmare ^{NT} .
Spindeldjur Kantig krabbspindel ^{NT} .

Naturvärdesklassning, påverkan och miljöeffekter

Tidigare gjorda bedömningar avseende artskydd och effekter för naturmiljöer och naturvårdsarter kvarstår. De nya inventeringsresultaten föranleder inga förändringar vad avser naturvärdesklassningar i de naturvärdesobjekt som berörs. Påverkan på naturmiljöer och artförekomster är densamma som tidigare beskrivits, med undantag för en minskad påverkan öster om tåkten där verksamhetsområdet har minskats ner. Den ansökta verksamheten bedöms inte medföra någon påverkan på någon fridlyst arts bevarandestatus, varken nationellt, regionalt eller lokalt. Ingen fågelart som är rödlistad eller utpekad i bilaga 1 till EU:s fågeldirektiv väntas påverkas ens på individnivå. Utöver svampen gul rotskål^{NT} bedöms alltså inga naturvårdsarter som påverkas av den ansökta verksamheten drabbas av effekter som är mätbara på populationsnivå i ett större geografiskt perspektiv, t.ex. "nordöstra Gotland".

på uppdrag av

